

Anti-pestprotocol Citadel College

Locatie Griftdijk & Dijkstraat

**je leert
je groeit
je schittert**

Voorwoord

Het Citadel College staat voor een veilige school waarin we met respect voor en met elkaar willen omgaan. Ons uitgangspunt is dat elke leerling zichzelf kan en mag zijn en dat elke leerling zich zo optimaal mogelijk kan ontwikkelen, ongeacht culturele achtergrond, religie of seksuele geaardheid. Vroegtijdig signaleren van (vermoedens van) pesten is van groot belang, maar nog belangrijker vinden wij dat pesten wordt voorkómen door het scheppen van een positief leerklimaat waarin leerlingen en docenten kunnen groeien.

In dit protocol leggen we uit hoe we zowel onze preventieve als curatieve aanpak rondom pesten vormgeven.

Josje v.d. Woude, Rob Janssen
Jildou Spoelstra, Nathalie Jansen
02-02-24

Inhoud:

1. Pesten of plagen	4
2. Signalen van pesten bij leerlingen	4
3. Partijen bij het pestprobleem	4
4. Uitgangspunten	4
5. Preventieve aanpak	5
6. Curatieve aanpak	6
7. De rol van anti-pestcoördinator	7
Bijlage 1: Interventies herstelrecht en No Blame	8
Bijlage 2: Informatie voor ouders	9

Pesten of plagen

Plagen is een normaal verschijnsel. Ieder kind wordt wel eens geplaagd of plaagt zelf. Plagen vindt plaats op basis van gelijkwaardigheid en is vriendschappelijk bedoeld. Pesten is iets anders. Bij pesten wordt een slachtoffer structureel uitgezocht om de baas over te spelen. De pester gebruikt zijn of haar macht om het slachtoffer te vernederen, door fysiek en/of verbaal geweld te gebruiken. Verbaal pesten omvat bijvoorbeeld beledigingen, scheldwoorden, bijnamen en het verspreiden van roddels. Bij fysiek geweld gaat het o.a. om duwen, slaan en het afnemen of vernielen van bezittingen. Daarnaast is het actief buitensluiten van een leerling ook een vorm van pesten. Naast de pester en de gepeste, is er ook vaak sprake van een groepje meelopers. Herhaald plagen is pesten, dan is het geen geintje meer. In dit protocol maken we geen onderscheid tussen de verschillende vormen van pesten, bijvoorbeeld cyberpesten (indien dit op school plaatsvindt) valt hier ook onder.

Signalen van pesten bij leerlingen

- De gepeste laat vluchtgedrag zien om peestsituaties te vermijden (bijvoorbeeld alleen werken, alleen in de pauze, langer wegblijven dan afgesproken)
- De gepeste geeft signalen af die aangeven dat er stress is (bijvoorbeeld afwijkend gedrag met telefoon, vaak ziek)
- De pester heeft de impact van zijn gedrag vaak niet in de gaten. Soms is er geen schuldgevoel of verzoening bij de pester.

Partijen bij het pestprobleem

- De individuele leerling, de gepeste en zijn/haar ouders
- De individuele leerling, de pester en zijn/haar ouders
- De klas
- De mentor
- De anti-pestcoördinatoren
- De afdelingsleider
- Het ondersteuningsteam

Uitgangspunten

- De mentor is bij pestincidenten de eerst verantwoordelijke. De anti-pestcoördinator kan altijd worden ingezet voor advies en voor de uitvoering van de No Blame aanpak (zie bijlage 2).
- We gaan ervanuit dat iedereen (leerlingen, mentoren, docenten en onderwijsondersteunend personeel) die een pestincident signaleert het direct meldt bij de mentor. De mentor inventariseert signalen, eventueel ook bij andere medewerkers van school. De mentor moet alle informatie compleet hebben alvorens te starten met de curatieve aanpak (zie blz.5).
- Het is belangrijk dat de mentor alles in Magister zet.

Preventieve aanpak

- De mentor zorgt binnen zijn mentorlessen voor een veilig leerklimaat waar ook het pesten aan de orde komt.
- Het voorbeeldgedrag van de docent in de les en van de medewerkers van de school is belangrijk. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar acceptatie van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag van leerlingen en docenten niet wordt geaccepteerd en waar docenten duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Het onderwerp pesten kan tijdens mentorlessen regelmatig aan de orde worden gesteld, telkens in andere bewoordingen (buitensluiten, anders zijn, acceptatie van verschillen, verhuizen, vriendschap, veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in de groep). Zeker ook als er sprake is van een pestincident in de klas. Wanneer pesten een patroon wordt binnen een bepaalde klas is het belangrijk om tijdens de mentorlessen hier meer dan gemiddeld aandacht aan te besteden. Dit kan, naast extra aandacht voor onze omgangsafspraken, door casussen van anonieme pestincidenten samen met de leerlingen te bespreken. Denk hierbij aan:
  - ✚ Rollen bij pesten: welke rol neem jij meestal aan en waarom?
  - ✚ Omgaan met verschillen. Waarin kunnen we van elkaar verschillen? Hoe ga jij om met verschillen?
  - ✚ Samenwerken om een fijne sfeer in de klas te krijgen en houden. Wat kunnen leerlingen zelf doen en wat hebben ze van school nodig?
  - ✚ Werken met casussen uit verhalen en filmpjes van internet werkt in eerste instantie vaak veiliger voor leerlingen.
- In en rond de school, tijdens pauzes en tussenuren wordt er door de conciërges, toezichthouders en docenten gesurveilleerd en worden leerlingen op hun gedrag aangesproken.
- We besteden als school aandacht aan de week tegen het pesten.
- De schoolveiligheid wordt gemonitord.

Curatieve aanpak

Stap 1

Als er een pestincident is dan gaat de mentor het liefst dezelfde dag, uiterlijk binnen een week, individuele gesprekken aan met betrokken leerlingen (pestslachtoffer, pester(s), meeloper(s)). Hij/zij onderzoekt de verschillende facetten rondom het incident: feitelijk gedrag van daders en slachtoffers, motivatie gedrag, acties en reactie (verschil in gelijkheid, wijze van aandacht vragen), rolvastheid, gevoelens en behoeften slachtoffer, context (welke factoren spelen een rol), tijdsverloop (hoe lang en hoe vaak) en wel/geen spontaan verzoeningsgedrag. Het is belangrijk dat het slachtoffer zich ook serieus genomen voelt.

De gesprekken met de pester(s) en meeloper(s) hebben een waarschuwend karakter. Doel van de gesprekken is: afspraken maken over gewenste gedragsverbetering binnen een vastgestelde termijn (proefperiode 1, zie stap 2). Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd in Magister. Mocht het pestincident onschuldig/onbedoeld zijn dan kan een herstelgesprek onder leiding van de mentor helpend zijn (zie bijlage 2, herstelrecht). Het is belangrijk dat er contact opgenomen wordt met de ouders van het slachtoffer om het stappenplan door te nemen en hun visie te horen.

Stap 2

Proefperiode 1: de naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de mentor over een periode van vier weken. De mentor houdt nauw contact met de gepeste leerling om te checken of de afspraken worden nageleefd (minimaal 1 keer per week). Elk nieuw pestincident wat bij de oorspronkelijke casus hoort, wordt in Magister gezet door de mentor zodat je bij de evaluatie van proefperiode 1 helder hebt wat er is voorgevallen. Vanzelfsprekend pakt de mentor het nieuwe pestincident direct op door in gesprek te gaan met de betrokken personen. De gemaakte afspraken worden opnieuw expliciet gemaakt.

Stap 3

Als het pestgedrag niet stopt, volgt een tweede serie individuele gesprekken met de pester(s) en de meelopers onder leiding van mentor en afdelingsleider. In dit gesprek worden geen straffen opgelegd. Daarnaast worden de ouders van de pesters telefonisch ingelicht (eventueel ook de ouders van de meelopers).

- a. Als de pestincidenten binnen één klas plaatsvinden dan wordt de No Blame methode toegepast waarbij maximaal drie gesprekken (elke week of om de week) zijn met een uitgekozen groep leerlingen (zie bijlage 2). De gesprekken vinden plaats onder leiding van de anti-pestcoördinator. De mentor denkt mee over de samenstelling van de groep, maar is niet aanwezig bij de No Blame gesprekken.
- b. Als de pestincidenten niet binnen één klas plaatsvinden dan volgt proefperiode 2 waarin leerlingen in maximaal drie weken nieuw, gewenst gedrag moeten laten zien.

Als na de No Blame / proefperiode 2 het pesten nog niet gestopt is, zullen er sancties volgen; bijvoorbeeld een interne schorsing.

Stap 4

- a. Als de mentor signaleert dat er tijdens de No Blame aanpak opnieuw gepest wordt, schakelt hij de anti-pestcoördinator in die vervolgens de No Blamegroep (eerder) bij elkaar roept om tot nieuwe of betere afspraken te komen.
- b. Proefperiode 2: de naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de mentor over een periode van drie weken. Elk nieuw pestincident wordt in Magister gezet door de mentor zodat je bij de evaluatie van de proefperiode 2 helder hebt wat er is voorgevallen. Vanzelfsprekend pakt de mentor het nieuwe pestincident direct op door in gesprek te gaan met de betrokken personen. De gemaakte afspraken worden opnieuw expliciet gemaakt.

Stap 5

Als het pestgedrag na de No Blame / proefperiode 2 nog niet gestopt is, wordt een (interne) schorsing aan de pesters opgelegd door de schoolleiding.

Stap 6

Indien het pestgedrag toch aanhoudt na bovenstaande acties, kan de school overgaan tot definitieve verwijdering op basis van de opgebouwde dossiers inzake het gedrag van de pester(s)+meelopers. Hierbij volgt de directie het 'Protocol schorsing en verwijdering'.

De rol van anti-pestcoördinator

Het Citadel heeft anti-pestcoördinatoren op beide locaties. De anti-pestcoördinator is, na de mentor, het eerste aanspreekpunt voor situaties rondom pesten op school. Hij of zij inventariseert de situatie en zet zich in om de veiligheid op school te vergroten. De anti-pestcoördinator is op de hoogte van de belangrijkste anti-pest preventies en programma's en kan deze ook binnen de school toepassen of introduceren. Indien nodig ondersteunt deze persoon de mentor bij de aanpak van het pestprobleem. Hij of zij fungeert als klankbord voor collega's die vragen hebben over pesten en de aanpak ervan. De anti-pestcoördinator werkt samen met de zorgcoördinator en, indien nodig, de afdelingsleiders. Het volgen van een training tot anti-pestcoördinator is onderdeel van deze taak.

Bijlage 1: Interventies

Herstelrecht

Mocht een pestincident onschuldig/onbedoeld zijn dan kan een herstelgesprek onder leiding van de mentor helpend zijn. De betrokkenen (de pester en de gepeste) gaan door middel van vragen van de mentor bepalen hoe het conflict opgelost kan worden. Daarbij maakt de mentor gebruik van de volgende herstelrechtvragen:

Aan de gepeste	Aan de pester
Wat is er gebeurd?	
Hoe voelde je je toen?	
Wat merk je er nog van?	
Wat is het meest nare voor je?	
Wat moet de pester doen om het goed te maken?	
	Hoe denk je nu over wat je gedaan hebt? Waar heb je het meeste spijt van?
	Wat doe jij om het goed te maken?
Is dit voor jou voldoende?	
Afspraken	Afspraken

No Blame

Bij de No Blame aanpak wordt een groep samengesteld waarin de pester(s), meeloper(s) en de sociaal sterke leerlingen en eventueel de medestanders van de gepeste leerling zitten. De pester(s) wordt niet beschuldigd of gestraft. De groep krijgt de verantwoordelijkheid een aantal voorstellen te doen om het negatieve gevoel bij het slachtoffer weg te nemen of te verminderen. Het slachtoffer maakt geen deel uit van deze groep, maar wordt vertegenwoordigd door de anti-pestcoördinator. Deze interventie gaat door net zo lang het nodig is.

Bijlage 2: Informatie voor ouders

Informatie voor ouders van gepeste kinderen

Wat kunnen signalen zijn dat uw kind wordt gepest?

- Niet meer naar school willen
- Niets meer over school vertellen
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Vaak dingen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Vaak hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen gaan slapen, vaker wakker worden of nachtmerries hebben
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet buiten willen spelen
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een club willen/ durven gaan.

Wat kunnen ouders/ verzorgers zelf doen?

Als het pesten niet op school gebeurt maar op straat, kunt u contact zoeken met de ouders van de pester en voorzichtig vragen er met hun kind over te praten. Gebruik daarbij als argument dat elk kind op straat veilig moet kunnen zijn. Niemand zal dat ontkennen. Houd er wel rekening mee dat iedere ouder in principe voor zijn eigen kind opkomt en met de mogelijkheid dat men het probleem gaat ontkennen.

- Neem uw kind serieus en zeg dat u met anderen gaat proberen het pesten te stoppen.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de mentor bespreken.
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind op te schrijven wat het heeft meegemaakt.
- Probeer uw kind uit te leggen waarom kinderen pesten.
- Samen praten over pesten kan ook via een boek of een filmpje over het onderwerp.
- Waarschuw uw kind dat het pesten niet meteen ophoudt als er beter op wordt gelet.
- Houd het onderwerp bespreekbaar, informeer regelmatig hoe het gaat.

Als u van uw kind er met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef achtergrondinformatie en maak duidelijk dat de school het zorgvuldig zal aanpakken. Voordat u dit belooft, is het raadzaam de school te vragen of men dit probleem ook daadwerkelijk zorgvuldig aanpakt.

- Beloon uw kind en help het zijn/ haar zelfrespect terug te krijgen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind.
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.
- Schakel hulp in als het nodig is bijvoorbeeld via de huisarts.
- Houd het niet stil, maar onderneem actie!

Informatie voor ouders van pestende kinderen

Wat kunt u doen als uw kind een ander kind pest?

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Bekijk samen met uw kind een filmpje over pesten
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind.

- Ook zijn er mogelijkheden om uw kind aan een training sociale vaardigheden te laten meedoen. Informatie hierover is op te vragen bij de zorgcoördinator op school.